

หัวข้อวิจัย	แนวทางในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำชั้นลงหิน ของชุมชนบ้านบุ เขตบางกอกน้อย
ผู้ดำเนินการวิจัย	ดร. ผุสดี วัฒนสาคร
หน่วยงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2557

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชนในการทำชั้นลงหินของชุมชนบ้านบุ เขตบางกอกน้อย (2) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาและการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำชั้นลงหินของชุมชนบ้านบุ เขตบางกอกน้อย และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการใช้การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำชั้นลงหินให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนบ้านบุ เขตบางกอกน้อย การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้ประกอบการโรงงานชั้นลงหิน ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพการทำชั้นลงหิน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และชาวบ้านชุมชนบ้านบุ ผลการวิจัย พบว่า

(1) “บ้านบุ” ตั้งอยู่บริเวณริมคลองบางกอกน้อยฝั่งใต้ หลังสถานีรถไฟธนบุรี ชุมชนบ้านบุ นับเป็นย่านที่ทำชั้นลงหินมาแต่สมัยรัชการที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นต้นมา อย่างไรก็ตามในปัจจุบันชุมชนบ้านบุเหลือแหล่งผลิตชั้นลงหินเพียงแห่งเดียว คือ โรงงานชั้นลงหินเจียม แสงสัจจา

(2) การผลิตชั้นลงหินของชุมชนบ้านบุจะแบ่งหน้าที่ตามขั้นตอน 7 ขั้นตอนดังนี้คือ การหลอมและแผ่ การลาย การกลึง การกรอและเชื่อมฐาน การเจียร และการขัด การลงลาย การถ่ายทอดภูมิปัญญาในการทำชั้นลงหินของชุมชนบ้านบุในส่วนของความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) ได้แก่ การถ่ายทอดผ่านครอบครัว เครือญาติ และผู้เชี่ยวชาญ ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) ได้แก่ การจัดนิทรรศการแสดงขั้นตอนการทำชั้นลงหินของโรงงานชั้นลงหินเจียม แสงสัจจา การจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย และหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ

(3) แนวทางการใช้การจัดการความรู้ภูมิปัญญาการทำชั้นลงหินของชุมชนบ้านบุ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ได้แก่ 1) การสร้างร่นนโยบาย โดยมุ่งไปที่กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาการทำชั้นลงหิน และการเป็นตลาดซื้อขายผลิตภัณฑ์ชั้นลงหิน และ 2) การสร้างกลไกการจัดการความรู้ เป็นการจัดตั้งเครือข่ายการจัดการความรู้ภูมิปัญญาในการทำชั้นลงหินของชุมชนบ้านบุ ภายใต้ความร่วมมือระหว่างชุมชนบ้านบุ หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเอื้อให้บรรลุภารกิจ 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างความรู้ สร้างคน และสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง

Research Title	Guideline to manage the local knowledge of old traditional Khan Long Hin(bronze ware craft) a specialty of the Baan Bu community in Bangkok Noi .
Researcher	Dr. Phudsadee Watthanasakorn
Organization	Faculty of Management Science SuanDusitRajabhat University
Year	2014

Aims and objectives of the research proposal. (1) To study the urban context about how to make bronze ware craft's Baan Bu community in Bangkok Noi (2) To study and propagate the local knowledge of old traditional bronze ware craft of the Baan Bu community in Bangkok Noi (3) To study the management of local knowledge of how to make alloy bowl to of Baan Bu Bangkok Noi. The research use quantitative research by the group of informant (key informants). For instance the manufacturer of bronze ware craft, elderly people who make the product for living, government official and inhabitant of Baan Bu. What does the research show?

(1) "Baan Bu" is located near the southern rim of Khlong Bangkok Noi area behind Thonburi station. Baan Bu community has been made Khan Long Hin since King Rama3 Rattanakosin. However today the Jiam Sangsajja bronze factory is Thailand's sole maker ancient art of making khan long hin.

(2) Here are seven steps in the making of Khan Long Hin. Heating and knocking, Shapping up, lathe, filing and linking up, Polishing, and final shine. To share the local knowledge of how to make Khan Long Hin in Baan Bu community the knowledge that hide inside human (Tacit Knowledge) for example Family transmission, Relatives and professionals .While knowledge is evident (Explicit Knowledge) for example an exhibition showing the process of doing Khan Long Hin by the Jiam Sangsajja bronze factory, the display in the local museum Bangkok at Bangkok Noi, and traditional knowledge books.

(3) Guideline to manage the local knowledge of old traditional Khan Long Hin a specialty of the Baan Bu community in Bangkok Noi to benefit the community. For example 1) Creating a policy by focus on important activity including cultural tourist attraction, to exchange knowledge of Khan Long Hin process, and to be market for selling the product, and 2) Creating a mechanism to manage the local knowledge of Khan Long Hin making of an established network of knowledge management wisdom in making Khan Long Hin of Baan Bu community under cooperation between Baan Bu community, state agency and private organization to achieve 3 goals including create education, human, and strong community.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้ประกอบการโรงงานชั้นลงหิน ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพการทำชั้นลงหิน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และชาวบ้านชุมชนบ้านบุ ที่กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ สามารถวิเคราะห์ และประมวลผล ทำให้งานวิจัยฉบับนี้เป็นเอกสารที่เป็นประโยชน์สืบต่อไป

มุสดี วัฒนสาคร

2557